

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Mèèèdọgbọ̀n-le-lọgọ̀rìn

Aṣọ Àṣọtẹ̀lẹ̀ Tí A Hun Pọ̀: Ìṣipayá Àwọn Ìrira Mèrin nínú Ìṣeékíẹ̀lì Orí Kejo àti Itumọ̀ Wọ̀n ní Àkókò Òde-Òní

Jeff Pippenger
2024-02-04

Àwọn ohun ìrira mèrin inú Ezekielì orí kejo dúró fún àwọn ìran mèrin ti Israẹli òde-òní, àti pé ìbèrẹ̀ Israẹli òde-òní ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ ìbèrẹ̀ Israẹli àtíjọ̀. Àwọn itàn ìbèrẹ̀ méjèèjì nàà n jẹ́rìí sí òpin Israẹli òde-òní ní òfin Sunday tí n bọ̀ láìpẹ̀. Àwọn ìbèrẹ̀ méjì ti Israẹli, èyí tí ó jẹ́ àtíjọ̀ gégé bí òtítọ̀ gidí, àti òde-òní gégé bí ti ẹ̀mí, ni a jẹ́rìí sí nípasẹ̀ itàn ìbèrẹ̀ ijọba àrìwá Israẹli bí ó ti yà ara rẹ̀ kúrò lódò Juda.

Nígbà tí Ísírẹ̀lì igbàani gbé ọmọ màlúù wúrà nàà dáró, wọ̀n ṣẹ̀ṣẹ̀ jáde kúrò ní Ejibiti gégé bí imúṣe àṣọtẹ̀lẹ̀ kan tí ó fi hàn pé Ọlórùn yóò sọ wọ̀n di ijọba kan. Itàn Jeroboamu, ọba àkókọ̀ ti ijọba àrìwá Ísírẹ̀lì, ní àwọn àbùdá wọ̀nyẹ̀n gan-an nínú. Jeroboamu ti sá lọ̀ sí Ejibiti kúrò níwájú ibínú Solomoni. A ti fi ilẹ̀rì àṣọtẹ̀lẹ̀ fún un pé a ó fi í ṣe ọba lórí mẹwáá nínú àwọn èyà méjilá nàà, nípasẹ̀ wòlì Ahija. Kí àṣọtẹ̀lẹ̀ nàà tó ṣe, Jeroboamu yóò sá lọ̀ sí Ejibiti láti fi ààyè sí àárín ara rẹ̀ àti Solomoni, títi Solomoni fi kú.

Ó sì ṣe ní àkókò nàà pé nígbà tí Jeroboamu jáde kúrò ní Jerusalemu, wòlì Ahija ará Silo rí i lójú ọ̀nà; ó sì ti wọ̀ aṣọ tuntun kan; àwọn méjèèjì sì wà nikan ní pápá: Ahija sì di aṣọ tuntun tí ó wà lára rẹ̀ mú, ó sì yà á sí iyà méjilá: Ó sì sọ fún Jeroboamu pé, Gba iyà mẹwáá fún ara rẹ̀: nítorí báyii ni Oluwa, Ọlórùn Israẹli, wí, Wò ó, èmi yóò ya ijọba nàà kúrò lówọ̀ Solomoni, èmi yóò sì fi èyà mẹwáá fún ọ̀: (Sùgbọ̀n ọ̀n yóò ní èyà kan nítorí Dafidi iránṣẹ̀ mi, àti nítorí Jerusalemu, ilú tí mo yàn nínú gbogbo èyà Israẹli:) Nítorí pé wọ̀n ti kọ̀ mí sílẹ̀, wọ̀n sì ti sin Ashtoreti ọlórùn obinrin àwọn ará Sidoni, Kemoṣi ọlórùn àwọn ará Moabu, àti Milikomu ọlórùn àwọn ọmọ Ammoni, wọ̀n kò sì rìn ní ọ̀nà mi, láti ṣe ohun tí ó tọ̀ ní ojú mi, àti láti pa ilàna mi àti idájọ̀ mi mọ̀, gégé bí Dafidi baba rẹ̀ ti ṣe. Síbẹ̀, èmi kì yóò gba gbogbo ijọba nàà kúrò lówọ̀ rẹ̀: sùgbọ̀n èmi yóò fi í ṣe ọmọ-aládé ní gbogbo ojọ̀ ayé rẹ̀ nítorí Dafidi iránṣẹ̀ mi, èni tí mo yàn, nítorí ó pa àwọn àṣe mi àti àwọn ilàna mi mọ̀: Sùgbọ̀n èmi yóò gba ijọba nàà kúrò lówọ̀ ọmọ̀ rẹ̀, èmi yóò sì fi í fún ọ̀, àní èyà mẹwáá. Ọmọ̀ rẹ̀ sì ni èmi yóò fi èyà kan fún, kí Dafidi iránṣẹ̀ mi lè ní imọ̀lẹ̀ níwájú mi ní Jerusalemu nígbà gbogbo, ilú tí mo yàn fún ara mi láti fi orúkọ mi síbẹ̀.

Èmi yóò sì mú ọ̀, iwọ̀ yóò sì jọba gégé bí gbogbo ohun tí ọkàn rẹ̀ n fẹ̀, iwọ̀ yóò sì jẹ ọba lórí Ísírẹ̀lì. Yóò sì jẹ pé, bí iwọ̀ bá fetí sí gbogbo ohun tí mo bá pàṣe fún ọ̀, tí iwọ̀ bá sì rìn ní ọ̀nà mi, tí iwọ̀ bá sì ṣe ohun tí ó tọ̀ ní ojú mi, láti pa àwọn ilàna mi àti àwọn àṣe mi mọ̀, gégé bí Dafidi iránṣẹ̀ mi ti ṣe; nígbà nàà ni èmi yóò wà pẹ̀lú rẹ̀, èmi yóò sì kọ̀ ilẹ̀ tí ó dájú fún ọ̀, gégé bí mo ti kọ̀ fún Dafidi, èmi yóò sì fi Ísírẹ̀lì fún ọ̀. Nítorí èyí ni èmi yóò ṣe pọ̀n irú-ọmọ̀ Dafidi lójú, sùgbọ̀n kì yóò ṣe títi láé. Nítorí nàà Solomoni wá ọ̀nà láti pa Jeroboamu. Jeroboamu sì dide, ó sì sá lọ̀ sí Ejibiti, sọdò Sịṣaki ọba Ejibiti, ó sì wà ní Ejibiti títi di ikú Solomoni. Àwọn iṣe Solomoni tí ó kù, àti gbogbo ohun tí ó ṣe, àti ogbọ̀n rẹ̀, a kò ha kọ̀ wọ̀n sínú ìwé iṣe Solomoni bí? Àkókò tí Solomoni fi jọba ní Jerusalemu lórí gbogbo Ísírẹ̀lì jẹ ogójì ọdún. Solomoni sì bá

àwọn baba rẹ̀ sùn, a sì sin ín ní ilú Dáfídi baba rẹ̀: Rehoboamu oṃo rẹ̀ sì jọba ní ipò rẹ̀. 1 Àwọn Oba 11:28–43.

Nígbà ikú oṃa Sólómónì, a ní láti pín ijọba náà, Jeróbóámù sì ni yòò jẹ oṃa lórí àwọn èyà mewaá ti àríwá, Rehobóámù, oṃo Sólómónì, sì ni yòò jẹ oṃa ní Jerúsálémù. Kí pípín àwọn èyà náà tó seṣe, ó jẹ dandan kí Jeróbóámù jáde kúrò ní Íjibítì.

Rehoboamu sì lo sí Şekemu: nítorí gbogbo Israẹli ti wá sí Şekemu láti fi í jẹ oṃa. Ó sì se, nígbà tí Jeroboamu oṃo Nebati, ẹnì tí ó sì wà ní Ejibiti, gbọ ọ, (nítorí ó ti sá kúrò níwájú oṃa Solomoni, Jeroboamu sì n gbé ní Ejibiti;) pé wọn ransẹ pé é. Jeroboamu àti gbogbo àpéjọ Israẹli sì wá, wọn sì bá Rehoboamu so pé, Bàbá rẹ̀ ti mú àjàgà wa le gan-an: nísinsin yíi, nítorí náà, jẹ kí iṣe líle bàbá rẹ̀, àti àjàgà wúwo rẹ̀ tí ó fi lé wa, rọrùn sí i, a ó sì máa sìn ọ. Ó sì wí fún wọn pé, E lo fún ojọ méta sí i, léyìn náà ẹ̀ tún padà wá sọdò mi. Àwọn èniyàn sì lo. 1 Àwọn Oba 12:1–5.

Ìtàn bí Rehoboamu se hùwà òmùgò láàárín ojọ méta náà fi èbi kàn án nítorí ikòsílẹ̀ òmùgò rẹ̀ sí imòrán àwọn agbàlagbà; sùgbón a ti so àsoṣelẹ̀ iyapa àwọn èyà náà tẹ̀lẹ̀, nítorí náà yòò ti seṣe ní ọ̀nà kan tabí òmiràn. Ó yẹ kí a şàkíyèsí níbí fún àpilẹ̀kọ ojọ iwájú pé a fi ojọ méta se àfihàn ilàna iyapa náà ní pátó. Àwọn ijọba méjèjì tún di ijọba kan náà padà nínú itàn àwọn Millerites, àti nígbà tí àwọn èyà àríwá àti guúsù di ijọba kan nínú itàn Millerite, èyí tí í se àkókò dídé àwọn àngẹ̀lì méta ti Ifihàn orí kerinlá. Àwọn àngẹ̀lì méta wònyí nínú itàn Millerite ni a se àpẹ̀rẹ̀ wọn nípasẹ̀ ojọ méta ipinnu Rehoboamu. Odún mērindínlógòrin wònyí, nígbà tí àwọn àngẹ̀lì méta dé láti 1798 títí dé 1844, ni wọn sì tún jẹ ojọ àmì méta náà pẹ̀lú, tí Kristi ti so nínú Johanu orí kejì pé yòò jẹ dandan fún Un láti gbé tẹ̀npilì tí a ti wó lulẹ̀ dídé; sùgbón apá ikẹ̀kọ̀ọ̀ yẹ̀n jẹ̀ ti àpilẹ̀kọ̀ ojọ iwájú.

Nígbà tí Rehoboamu se ikéde òmùgò rẹ̀ ní òpin ojọ méta, a pín àwọn ijọba náà sí méjì.

Nítorí náà, nígbà tí gbogbo Ísírẹ̀lì rí i pé oṃa kò fetí sí wọn, àwọn èniyàn dá oṃa lóhùn, wí pé, “Ìpín kín ni a ní nínú Dáfídi? A kò sì ní ogún kankan nínú oṃo Jésè. Sí agó yín, Ísírẹ̀lì! Ní báyií, dá ilé tirẹ̀ wò, Dáfídi.” Báyií ni Ísírẹ̀lì se padà sí agó wọn. Sùgbón ní ti àwọn oṃo Ísírẹ̀lì tí wọn n gbé ní àwọn ilú Júda, Rehoboamu jọba lórí wọn. Léyìn náà ni oṃa Rehoboamu rán Adoramu, ẹnì tí ó n bójú tó owó orí; gbogbo Ísírẹ̀lì sì so ọ ní òkúta títí ó fi kú. Nítorí náà, oṃa Rehoboamu yára gòkè sínú kẹ̀kẹ̀-ẹ̀şin rẹ̀ láti sá lo sí Jerúsálémù. Báyií ni Ísírẹ̀lì se soṣe sí ilé Dáfídi títí di ojọ yíi. Ó sì seṣe pé, nígbà tí gbogbo Ísírẹ̀lì gbọ̀ pé Jeroboamu ti padà wá, wọn ransẹ̀ pé é sí àpéjọ náà, wọn sì fi í jẹ oṃa lórí gbogbo Ísírẹ̀lì. Kò sí ẹnì tí ó tẹ̀lẹ̀ ilé Dáfídi, bí kò se èyà Júda nikan. 1 Oba 12:16–20.

Àsoṣelẹ̀ náà pé a ó fi ijọba kan fún Jeroboamu ti se, a sì mú un se ní àkókò tí ó ti jáde kúrò ní Ejibiti. Nípa ijowú pé ibi-mímọ̀ Olorun wà ní ilú Jerusalemu, ilú tí Olorun ti yàn láti fi orúkọ rẹ̀ sí, Jeroboamu bẹ̀rẹ̀ sí í dá ibi-mímọ̀, iṣe àlùfáà, àti iṣe ijọsin tí a ti yàn pé kí a máa se nikan ní Jerusalemu rú. Iṣe Jeroboamu ní fífí ètò ijọsin eké kalẹ̀ láàárín èyà mewaá àríwá jẹ àfiwera taàrà sí iṣòtẹ̀ Aaroni àti oṃo-málùù wúra náà, nítorí náà ó pèsè ẹ̀rì mīràn, kì í se sí òfin Àikú tí n bọ̀ láipẹ̀ nikan, sùgbón sí iṣòtẹ̀ odún 1863 pẹ̀lú.

Jeroboamu sì so ní oṃa rẹ̀ pé, Ní báyií ni ijọba yòò padà sí ilé Dáfídi: bí àwọn èniyàn wònyí bá gòkè lo láti rú ẹ̀bọ̀ ní ilé Oluwa ní Jerusalemu, nígbà náà oṃa àwọn èniyàn wònyí yòò tún

yí padà sí ọ̀dọ̀ olúwa wọn, àní sí Rehoboamu ọ̀ba Júdá; wọn yóò sí pa mí, wọn yóò sí tún padà lọ sí ọ̀dọ̀ Rehoboamu ọ̀ba Júdá. Nítorí nàà ọ̀ba nàà gbèrò pọ̀, ó sì ẹ̀ ọ̀mọ̀ málúú wúrà méjì, ó sì wí fún wọn pé, Ó ti pọ̀ jù fún yín láti máa gòkè lọ sí Jerusalemu: kíyèsì i, àwọn ọ̀lórún rẹ̀, Ísírẹ̀lì, tí wọn mú ọ̀ gòkè wá láti ilẹ̀ Ejibiti. Ó sì fi ọ̀kan sí Bẹ̀tẹ̀lì, èkẹ̀jì nàà sì ni ó fi sí Dani. Nńkan yìí sì di ẹ̀şẹ̀: nítorí àwọn èniyàn lọ láti jòsìn níwájú ọ̀kan nàà, àní tí tí dé Dani. Ó sì kọ̀ ilé àwọn ibi gíga, ó sì fi àwọn èniyàn tí ó jẹ̀ ẹ̀tánkálẹ̀ jùlọ̀ nínú àwọn èniyàn ẹ̀ àlùfáà, àwọn tí kì í ẹ̀ nínú àwọn ọ̀mọ̀ Lefi. Jeroboamu sì pèsè àjọyọ̀ kan ní oşù kejo, ní oşù kẹ̀kẹ̀dógún oşù nàà, bí àjọyọ̀ tí n bẹ̀ ní Júdá; ó sì rúbọ̀ lórí pẹ̀pẹ̀. Bákán nàà ni ó ẹ̀ ní Bẹ̀tẹ̀lì, nípa fifi ẹ̀bọ̀ rú fún àwọn ọ̀mọ̀ málúú tí ó ẹ̀: ó sì fi àwọn àlùfáà àwọn ibi gíga tí ó ẹ̀ sí Bẹ̀tẹ̀lì. Nítorí nàà ó rúbọ̀ lórí pẹ̀pẹ̀ tí ó ẹ̀ ní Bẹ̀tẹ̀lì ní oşù kẹ̀kẹ̀dógún oşù kejo, àní nínú oşù tí ó dá sílẹ̀ láti inú ọ̀kàn ara rẹ̀; ó sì pèsè àjọyọ̀ fún àwọn ọ̀mọ̀ Israẹ̀lì: ó sì rúbọ̀ lórí pẹ̀pẹ̀, ó sì sun tùràrí. 1 Àwọn Ọ̀ba 12:26–33.

Ìşòtẹ̀ Jeroboamu n pèsè ilà ọ̀títọ̀ miiran láti fi bọ̀ ịşòtẹ̀ Ááronì, ịşòtẹ̀ iwo Pùrótésítàntì ní 1863, àti ịşòtẹ̀ iwo Rẹ̀pùblíkà ní ọ̀fin Ojọ̀ Àikú tó n bọ̀ láipẹ̀, àti nípa bẹ̀ ọ̀ n fẹ̀ ijẹ̀rì àşòtẹ̀lẹ̀ sí i. Nínú ịşòtẹ̀ ọ̀mọ̀ málúú wúrà Ááronì, Olúwa yí ọ̀nà tí a ti yàn kalẹ̀ fún yíyan ipò àlùfáà padà.

Şáájú ịşòtẹ̀ nàà, àkọ̀bì ti ẹ̀yà kankan ni a ti pinnu láti di apa kan nínú ịşẹ̀ àlùfáà. Şùgbọ̀n nínú ịşòtẹ̀ ọ̀mọ̀ málúú wúrà ti Ááronì, ẹ̀yà Lefi nikan soşo ni ó dúró ti Móşè. Nítorí idí yìí, Ọ̀lórún yí ọ̀nà tí ó ti yàn kalẹ̀ fún pípèsè àwọn ọ̀kùnrin fún ịşẹ̀ àlùfáà padà, àti láti igbà nàà lọ, idílẹ̀ Lefi nikan ni yóò ẹ̀ ịşẹ̀ àlùfáà.

Nígbà tí Móşè sì rí i pé àwọn èniyàn nàà wà ní ihòhò; (nítorí Ááronù ti so wọn di ihòhò sí itijú wọn láàrin àwọn ọ̀tá wọn:) nígbà nàà ni Móşè dúró ní ẹ̀nu-ọ̀nà ibùdó, ó sì wí pé, Ta ni ó wà lẹ̀gbẹ̀ Olúwa? kí ó tọ̀ mí wá. Gbogbo àwọn ọ̀mọ̀ Lefi sì kó ara wọn jọ sọ̀dọ̀ rẹ̀. Ó sì wí fún wọn pé, Bá yìí ni Olúwa Ọ̀lórún Ísírẹ̀lì wí, Kí olúkúlùkù èniyàn di idà rẹ̀ mọ̀ ibàdí rẹ̀, kí ẹ̀ sì máa wólẹ̀, kí ẹ̀ máa jáde láti ẹ̀nu-ọ̀nà dé ẹ̀nu-ọ̀nà káakiri ibùdó nàà, kí ẹ̀ sì pa olúkúlùkù èniyàn arákùnrin rẹ̀, àti olúkúlùkù èniyàn ẹ̀lẹ̀gbẹ̀ rẹ̀, àti olúkúlùkù èniyàn aláduúgbò rẹ̀. Àwọn ọ̀mọ̀ Lefi sì ẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀rọ̀ Móşè: ní oşù nàà sì, ẹ̀ni bí ẹ̀gbẹ̀rún mẹ̀ta ọ̀kùnrin şubú nínú àwọn èniyàn. Eksodu 32:25–28.

Jeroboamu ẹ̀ àfàwọ̀şẹ̀ ịşẹ̀ tí Ọ̀lórún ti ẹ̀ nípa ịşòtẹ̀ Aaroni nígbà tí Ọ̀lórún ti gbé àlùfáà tuntun dide láti inú ẹ̀yà Lefi, nítorí Jeroboamu “fi àwọn ẹ̀ni kéré jù lọ nínú àwọn èniyàn ẹ̀ àlùfáà, àwọn tí kì í ẹ̀ nínú àwọn ọ̀mọ̀ Lefi.” Ịşòtẹ̀ nàà ní ibẹ̀rẹ̀ ijọba àwọn ẹ̀yà mẹ̀wáá ti àríwá, jọ ịşòtẹ̀ Aaroni àti àwọn aşıwèrè oníjọ̀. Ịşòtẹ̀ nàà şẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn ijáde kúrò ní Ejibiti, ní imúşẹ̀ àşòtẹ̀lẹ̀ kan tí ó ẹ̀ ilẹ̀rì pé a ó fi ijọba kan kalẹ̀. Ní ọ̀ràn méjèjèjì, a fi àlùfáà tuntun kalẹ̀, ẹ̀yí tí ó jẹ̀ iyípadà kúrò nínú ètò àtijọ̀ ti yíyan àwọn àlùfáà.

Ìşòtẹ̀ ọ̀mọ̀ málúú wúrà Ááronì ni a tún ẹ̀, şùgbọ̀n Jeroboamu fi í lé e lórí ní ilópo méjì, nítorí ó ẹ̀ ọ̀mọ̀ málúú wúrà méjì, ó sì gbé wọn kalẹ̀ sí ilú méjì. Ilú Dani dúró fún ọ̀gbọ̀n ịşàkóso ipínlẹ̀, nítorí Dani túmọ̀ sí “láti ẹ̀ idájọ̀”, àti ilú Bẹ̀tẹ̀lì dúró fún ọ̀gbọ̀n ịşàkóso ijọ̀, nítorí Bẹ̀tẹ̀lì túmọ̀ sí “ilẹ̀ Ọ̀lórún”. Àwọn ọ̀mọ̀ málúú wúrà nàà ní àpẹ̀rẹ̀ kan nàà gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀mọ̀ málúú Ááronì, şùgbọ̀n pẹ̀lú ẹ̀rì àfikún ti ịşòkan Ijọ̀ àti Ipínlẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí a ti şàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú àwọn ilú méjèjèjì nàà. Ọ̀mọ̀ málúú ni irú ẹ̀bọ̀ abòrìşà tó ga jùlọ̀, nítorí nàà ó dúró fún ẹ̀bọ̀ Kristi èké. Wúrà jẹ̀ ààmì Babeli, ọ̀mọ̀ málúú nàà sì jẹ̀ ère eranko. Gẹ̀gẹ̀ bí Ááronì ti yàn oşù ijọsin èké kan, bẹ̀ ẹ̀ni Jeroboamu nàà yàn àşè kan, ó sì rí i dájú pé oşù tí a yàn fún àşè nàà kò bá àkókò ijọsin tòótọ̀ ní Jerusalemu mu.

Gbogbo àwọn èròjà òfin Ojọ Àìkú tí n bọ láipẹ ní a sàfihàn nínú ẹ̀rì ìṣòtẹ̀ Jeroboamu; ẹ̀bọ̀ èké (òmàlúú ọ̀mọ), Kristi èké (pẹ̀pẹ̀), àwòrán ẹ̀ranko nàà (àpapọ̀ Ìjọ àti Ìpínlẹ̀), ojọ̀ ìjọ̀sin èké (Ojọ̀ Àìkú) àti ẹ̀gbẹ̀ àlùfáà àròpò.

Ìbèrè Ísírẹ̀lì àtìjọ̀, ìbèrè àwọn ẹ̀yà mẹ̀wáá ti àrìwá gẹ̀gẹ̀ bí ìjọ̀ba, àti ìbèrè Adventismu, gbogbo wọn ní àwọn èròjà wòlì kan nàà; àti pé ní ipapọ̀ wọn, wọn n sàfihàn àwọn èròjà wòlì ti òfin Ojọ̀ Àìkú tí ó ti súnmọ̀ dé. Ísírẹ̀lì àtìjọ̀ ti jáde kúrò nínú ìsègbèkùn Ejibiti, Jeroboamu jáde kúrò ní Ejibiti níbi tí ó ti sá lọ láti bọ̀ nínú inúnibíni Solomoni, àti Adventismu Millerite sẹ̀sẹ̀ jáde kúrò nínú ìsègbèkùn ti pòòpù.

A dá iṣẹ̀ àlùfáà Lefi kalẹ̀ ní àkókò ìṣòtẹ̀ Áróni, a sì gbé iṣẹ̀ àlùfáà èké ti àwọn ẹ̀ni kéré jùlọ̀ kalẹ̀ nínú ẹ̀rì Jeroboamu, àti nígbà tí Olúwa wọ̀ inú májẹ̀mú pèlú Adventismu ti àwọn Millerite, gẹ̀gẹ̀ bí Peteru ti so, àwọn Millerite jẹ̀ “iran àyànfẹ̀, ẹ̀gbẹ̀ àlùfáà ọ̀ba, orílẹ̀-èdè mímọ̀, ènìyàn tí a yà sọtò; kí ẹ̀ lè fi iyin ẹ̀ni tí ó pè yín jáde kúrò nínú òkùnkùn sínú ìmọ̀lẹ̀ ẹ̀gbàyanu rẹ̀ hàn.” Ìmọ̀lẹ̀ tí a ti pè àwọn Millerite sí ni ìmọ̀lẹ̀ àwọn iyebíye Miller tí a sàfihàn lóri àwọn tábilì méjì ti Háábákúkù, ẹ̀yí tí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú itàn ìṣòtẹ̀ Áróni nípasẹ̀ àwọn tábilì méjì ti Òfin Mẹ̀wáá. Òkùnkùn tí a ti pè wọn jáde kúrò nínú rẹ̀ ni Àwọn Ojọ̀ Òkùnkùn ti ìṣákóso pòòpù, ẹ̀yí tí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ òkùnkùn ẹ̀gbèkùn Ejibiti.

Nígbà tí Kristi gbé tẹ̀npilì nàà tí a ti tẹ̀ mọ̀lẹ̀ lábẹ̀ ẹ̀sẹ̀ nípasẹ̀ ìbòrìṣà àti ìjọ̀pọ̀ pápà pọ̀, Ó ẹ̀ bẹ̀ ní ọ̀dún mẹ̀rindínlọ̀gbọ̀n láti 1798 sí 1844. Nígbà tí Ó ti kọ̀ tẹ̀npilì nàà ró, nígbà nàà gẹ̀gẹ̀ bí Ojìsẹ̀ Májẹ̀mú nàà, Ó sì dé sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójìjì ní October 22, 1844, nítorí pé Ó ti gbé tẹ̀npilì nàà ró tí a ti tẹ̀ mọ̀lẹ̀ tí a sì ti pa run, Ó sì tún wẹ̀ ẹ̀gbẹ̀ àlùfáà kan mó, ẹ̀yí tí ẹ̀yà Lefi sojú fún.

Sùgbọ̀n ta ni yòò lè fara da ojọ̀ ìbòwò rẹ̀? Ta ni yòò sì dúró nígbà tí yòò farahàn? Nítorí ó dàbí iná amúnimọ̀, ó sì dàbí oṣẹ̀ aláwò-fúnfun: Yòò sì jókòò gẹ̀gẹ̀ bí amúnimọ̀ àti amótító fadákà: yòò sì wẹ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Lefi mó, yòò sì yọ̀ wọn kúrò nínú àimọ̀ bí wúra àti fadákà, kí wọn lè fi orẹ̀ òdodo rúbọ̀ sí Olúwa. Nígbà nàà ni orẹ̀ Juda àti Jerusalemu yòò jẹ̀ ohun itẹ̀wọ̀gbà fún Olúwa, gẹ̀gẹ̀ bí ní ojọ̀ àtìjọ̀, àti gẹ̀gẹ̀ bí ní ọ̀dún ìṣáájú. Malaki 3:2-4.

Ní ojọ̀ kẹ̀rínlélógún, oṣù kẹ̀wáá, ọ̀dún 1844, Kristi wá sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójìjì, ó sì wọ̀ inú májẹ̀mú pèlú àwọn ènìyàn kan tí àlùfáà Lefi dúró fún; sùgbọ̀n ní ọ̀dún 1863, wọn tún ìṣòtẹ̀ Áróni ẹ̀, àlùfáà Mílẹ̀rì sí yí padà sí àlùfáà Laodísea, gẹ̀gẹ̀ bí àlùfáà Jeroboamu ti àwọn ènìyàn ẹ̀lẹ̀gẹ̀jùlọ̀ ẹ̀ dúró fún un, àti àwọn aṣiwèrè oníjọ̀ ti Áróni. Síbẹ̀, ẹ̀rì ìṣòtẹ̀ Jeroboamu ní ẹ̀rì tí ó tóbi jù lọ̀ nípa ìṣòtẹ̀ ọ̀dún 1863. Nígbà tí Jeroboamu dá ètò ìjọ̀sin èké rẹ̀ sílẹ̀, a rán wòlì kan láti Jerusalemu wá láti bá ìṣòtẹ̀ Jeroboamu wí, gẹ̀gẹ̀ bí a ti fi hàn nínú bí a ẹ̀ darí Adventism Mílẹ̀rì láti gba Sábáàti Òfin Mẹ̀wáá gẹ̀gẹ̀ bí ojọ̀ ìsinmi.

Nígbà tí Àdífẹ̀ntìsì gba ìmọ̀lẹ̀ angẹ̀lì kẹ̀ta àti ibi mímọ̀ nàà, wọn di ìbáwí sí àwọn Pùròtẹ̀sítàntì wọ̀nyẹn tí wọn ti kọ̀ ìmọ̀lẹ̀ tí n pọ̀ sí i ti ìṣipayá tí ó bẹ̀rẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1798. Gẹ̀gẹ̀ bí Ísírẹ̀lì ẹ̀gbàni ti gbàgbé Sábáàti nígbà tí wọn wá lábẹ̀ ìrẹ̀jẹ̀ wọn ní Ejibiti, bẹ̀ ẹ̀ ni ijo ní aginjù ti gbàgbé Sábáàti nígbà tí ọ̀dún 1798 dé. Ìmọ̀lẹ̀ tí n pọ̀ sí i ti ìránṣẹ̀ wákàtí ìdájọ̀ tí àwọn Mílẹ̀ràitì mú wá, ní ìkẹ̀yìn, yorí sí ibi mímọ̀ àti òfin Olorun.

Ìmòlẹ̀ nàà dé ní October 22, 1844, ó sì dúró gégé bí ìbáwí sí ijòsìn èké fún àwọn tí a ti pè láti jáde pátápátá kúrò nínú àwọn èkó èké ti Catholicism. Ijòsìn oòrùn ni àmi àṣẹ Catholicism lórí àwọn ijò tí wọn padà sí àgbò rẹ̀. Ìbáwí nàà ni a ṣàfihàn nínú ìgbékalẹ̀ Jeroboam ti ètò ijòsìn èké rẹ̀.

Jeroboamu si dá àjọyọ̀ kalẹ̀ ní oṣù kejọ, ní ojọ̀ kẹ̀kẹ̀dógún oṣù nàà, gégé bí àjọyọ̀ tí ó wà ní Júdá; ó sì rú ẹ̀bọ̀ lórí pepe nàà. Bákán nàà ni ó ṣe ní Bẹ̀teli, ní fífi ẹ̀bọ̀ rú sí àwọn màlúù tí ó ti ṣe: ó sì fí àwọn àlùfáà ibi gíga tí ó ti ṣe sílẹ̀ ní Bẹ̀teli. Nítorí nàà ó rú ẹ̀bọ̀ lórí pepe tí ó ti ṣe ní Bẹ̀teli ní ojọ̀ kẹ̀kẹ̀dógún oṣù kejọ, àní nínú oṣù tí ó ti dá sílẹ̀ nínú ọ̀kàn ara rẹ̀; ó sì dá àjọyọ̀ kalẹ̀ fún àwọn ọ̀mọ̀ Israèli: ó sì rú ẹ̀bọ̀ lórí pepe, ó sì sun tùràrí. Sì kiyèsí i, ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run kan wá láti Júdá sí Bẹ̀teli nípasẹ̀ ọ̀rọ̀ Oluwa: Jeroboamu sì dúró légbẹ̀é pepe láti sun tùràrí. Ó sì ké sí pepe nàà nípa ọ̀rọ̀ Oluwa, ó sì wí pé, Ìwọ̀ pepe, pepe, bá yí ni Oluwa wí; Kiyèsí i, a ó bí ọ̀mọ̀ kan fún ilé Dafidi, Josiah ni orúkọ̀ rẹ̀; lórí rẹ̀ ni yóò tí rú àwọn àlùfáà ibi gíga tí ń sun tùràrí lórí rẹ̀ ní ẹ̀bọ̀, a ó sì sun egungun èniyàn lórí rẹ̀. Ó sì fí àmi kan hàn ní ojọ̀ kan nàà, wí pé, Èyí ni àmi tí Oluwa ti sọ; kiyèsí i, a ó ya pepe nàà sí méjì, a ó sì da eeru tí ó wà lórí rẹ̀ síta. Ó sì ṣelẹ̀ pé, nígbà tí ọ̀ba Jeroboamu gbọ̀ ọ̀rọ̀ ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà, ẹ̀ni tí ó ti ké sí pepe ní Bẹ̀teli, ó na ọ̀wọ̀ rẹ̀ jáde láti ibi pepe nàà, ó ní, E mú un.

Owọ̀ rẹ̀ tí ó na sí i si gbẹ, bẹ̀ẹ̀ tí kò fi lẹ̀ fà á padà sódò ara rẹ̀ mọ̀. Pepe nàà pèlú si ya, erupè si dá jáde kúrò lórí pepe nàà, gégé bí àmi tí ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà ti fi ọ̀rọ̀ Olúwa fún. Oba si dáhùn, ó sì wí fún ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà pé, “Máa bẹ̀ ojú Olúwa Ọ̀lọ̀run rẹ̀ nísinsin yí, kí o sì gbàdúra fún mi, kí ọ̀wọ̀ mi lẹ̀ tún padà bọ̀ sípò fún mi.” Ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà si bẹ̀ Olúwa, ọ̀wọ̀ ọ̀ba nàà si tún padà bọ̀ sípò fún un, ó sì rí bí ó ti rí tẹ̀lẹ̀. Oba nàà si wí fún ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà pé, “Bá mi lọ̀ sí ilé, kí o sì tú ara rẹ̀ lójú, èmi yóò sì fún ọ̀ ní èrè.” Sùgbọ̀n ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run nàà wí fún ọ̀ba pé, “Bí o tilẹ̀ fún mi ní ààbò ilé rẹ̀, èmi kí yóò bá ọ̀ wọ̀lé, bẹ̀ẹ̀ ni èmi kí yóò jeun, tàbí mu omi ní ibi yí: nítorí bẹ̀ẹ̀ ni a ti pàṣẹ̀ fún mi nípa ọ̀rọ̀ Olúwa pé, ‘Má ṣe jeun, má sì ṣe mu omi, bẹ̀ẹ̀ ni má ṣe padà ní ọ̀nà kan nàà tí o gbà wá.’” Nígbà nàà ni ó gba ọ̀nà miiran lọ̀, kò sì padà ní ọ̀nà tí o gbà wá sí Bẹ̀teli. 1 Àwọn Ọ̀ba 12:32–13:10.

Pèlú ìṣòtẹ̀ àwọn ọ̀mọ̀ màlúù wúrà nínú ẹ̀rí Aaroni àti Jeroboamu, idásílẹ̀ gididi ti ètò ijòsìn èké tí Jeroboamu pàṣẹ̀ sí wà nínú ẹ̀rí rẹ̀. Idásílẹ̀ nàà ṣàfihàn iyatọ̀ tó wà láàárín ijòsìn tí a ní láti ṣe ní Jerusalemu, àti ètò àròfin Jeroboamu. Láti ọ̀dún 1798 títí dé 1844, Olúwa mú àwọn èniyàn rẹ̀ jáde kúrò nínú ọ̀kùnkùn ìṣàkóso pópò sí nínú ìmòlẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ àgbàyanu tí àwọn àngẹ̀li mēta tí Ìṣípáyá mērinlá dúró fún. Àwọn ijò Pùrótésítànti kọ̀ ìmòlẹ̀ nàà, nípa bẹ̀ẹ̀ si di àwọn ọ̀mọ̀binrin Kátólíki ní ọ̀dún 1844.

Ijòsìn Jeroboamu jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ètò ijòsìn Kátólíki, àti nínú itàn rẹ̀ ijọ̀ba àríwá Ísirelì dúró fún ètò èké tí Kátólíki tí àwọn Pírótésítànti nínú itàn Míláráiti yàn láti bá a wà nínú rẹ̀. Àmi ètò nàà ni ijòsìn oòrùn.

Àwọn wúndiá olóòtító àti ọ̀lọ̀gbón tí wọ̀ inú Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ lọ̀ ní October 22, 1844, dúró gégé bí ìbáwí sí àwọn Protestanti tí wọn ṣẹ̀ṣẹ̀ padà sí agbára ìdarí ti Katoliki, tí wọn si di àwọn ọ̀mọ̀binrin Romu. Ní ifidímùlẹ̀ ètò ijòsìn àròpin Jeroboamu, wólí kan wá láti Juda, ó sì bá Jeroboamu wí ní ìbáwí, bẹ̀ẹ̀ ni ó ń ṣàpẹ̀rẹ̀ àwọn wúndiá olóòtító tí wọ̀ inú Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ lọ̀ tí a sì darí wọn láti mọ̀ ọ̀fin Ọ̀lọ̀run. Itàn wólí nàà àti ìbáwí rẹ̀ sí Jeroboamu kún fún ìmò tó jinlẹ̀ gidigidi nígbà tí a bá ń ronú lórí ìṣòtẹ̀ 1863, sùgbọ̀n itàn nàà gbòdò dúró títí di ìgbà tí a bá fi ọ̀pin sí i pèlú ibẹ̀rẹ̀.

Àwọn ibèrè Ísírèlì àtijó, ijọba Jeroboamu, àti Ísírèlì òde-òní, gbogbo wọn bá ara wọn mu, wọn sì jọ pèsè èlèrì méta nípa òpin eranko ilẹ̀ tí Ìfihàn orí ketalá, ní àkókò òfin Ojọ Àikú tí ǹ bọ̀ láipé. Àwọn olóòótó nínú Adventismu Millerite ní October 22, 1844, di iwo Pùròtèsítántì tòótó ti eranko ilẹ̀ náà, wọn sì se bẹ̀e nínú ìtàn tí ó bẹ̀rè ní àkókò òpin ní 1798. 1798 ni ibèrè ijọba kẹfà nínú àsọtélẹ̀ Bíbélì, iyẹn Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, àti idásilẹ̀ iwo Pùròtèsítántì tòótó ti Adventismu ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà. Nínú ìtàn ibèrè yẹn ni ìtàn òpin Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà ti jẹ̀ aṣojú, nítorí Jesu máa ǹ fi ibèrè ohun kan se àpèjúwe òpin ohun kan ní gbogbo ìgbà.

Àwọn èlèrì méta ibèrè ti Ísírèlì àtijó, ti òde-òní, àti ti Jeroboamu, ǹ sàfihàn òpin eranko ilẹ̀ ayé náà; sùgbón òpin miiran tún wà tí ó yẹ kí a fi sí ipò rẹ̀ ní isájú itekalẹ̀ ẹ̀rí wòlù tí ó wá láti Júda tí ó sì bá Jeroboamu wí. Ìtàn iparí tí ó yẹ kí a kà sí ni iparí àwọn ijọba àrìwá àti gúúsù ti Ísírèlì gégé bí wòlù Esekeli ti sojú wọn.

A kò yẹ kí a gbàgbé pé ohun tí àwa ǹ sàlàyé báyii ni pé isòtẹ̀ ọdún 1863 ni a fi àmi ègbín àkókó ti Ísíkiẹ̀lì orí kejo mọ̀, èyí tí ó jẹ̀ àwòrán owú. Nígbà tí a bá ti sàlàyé òpin àwọn ijọba àrìwá àti gúúsù gégé bí Ísíkiẹ̀lì ti sojú wọn, a ó ní ẹ̀rí tó ju bó se yẹ ló láti fi gbé e múlẹ̀ pé isòtẹ̀ ọdún 1863 ni Aaroni àti isòtẹ̀ Jeroboamu sàpèjúwe, àti pé ó ǹ tọka sí ibèrè iran àkókó nínú àwọn iran mérin ti Adventismu Laodísià.

A ó máa bá ikẹkọ̀ yìi ló nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

Ọ̀rọ̀ Oluwa sì tún tò mí wá pé, Síwájú sí i, iwọ ọmọ èniyàn, mú igi kan fún ara rẹ, kí o sì kọ sára rẹ pé, Fún Juda, àti fún àwọn ọmọ Israeli ẹlẹgbé rẹ: léyìn náà mú igi miiran, kí o sì kọ sára rẹ pé, Fún Josefu, igi Efraimu, àti fún gbogbo ilẹ̀ Israeli ẹlẹgbé rẹ: kí o sì so wọn pọ̀ mọ̀ ara wọn di igi kan; wọn yóò sì di ọkan ní ọwọ̀ rẹ. Nígbà tí àwọn ọmọ èniyàn rẹ yóò bá sọ fún ọ pé, Kí yóò ha fi hàn wá ohun tí iwọ tùmọ̀ sí nípa wònyí? Wí fún wọn pé, Báyii ni Oluwa Ọlórún wí; Kíyèsí i, èmi yóò mú igi Josefu, tí ó wà ní ọwọ̀ Efraimu, àti àwọn ẹ̀yà Israeli àwọn alábaákégbé rẹ, èmi yóò sì fi wọn kún un, àní pèlú igi Juda, kí ǹ sì sọ wọn di igi kan, wọn yóò sì jẹ ọkan ní ọwọ̀ mi. Àwọn igi tí iwọ kọ sára wọn yóò sì wà ní ọwọ̀ rẹ níwájú ojú wọn. Kí o sì wí fún wọn pé, Báyii ni Oluwa Ọlórún wí; Kíyèsí i, èmi yóò mú àwọn ọmọ Israeli láti àárín àwọn orílẹ̀-èdè, níbi tí wọn ti lọ, èmi yóò sì kó wọn jọ láti gbogbo àgbègbé, kí ǹ sì mú wọn wá sí ilẹ̀ wọn tikára wọn:

Èmi yóò sì sọ wọn di orílẹ̀-èdè kan ní ilẹ̀ náà lórí àwọn òkè Ísírèlì; ọba kan soṣo yóò sì jẹ ọba lórí wọn gbogbo: wọn kì yóò sì tún jẹ orílẹ̀-èdè méjì mọ̀, bẹ̀e ni a kì yóò tún pín wọn sí ijọba méjì rárá mọ̀. Wọn kì yóò sì tún fi àwọn òrìsà wọn bà ara wọn jẹ mọ̀, tàbí fi àwọn ohun irira wọn, tàbí pèlú èyíkẹyìi nínú àwọn irékojá wọn: sùgbón èmi yóò gbà wọn là kúrò ní gbogbo ibi ìgbé wọn, níbi tí wọn ti se; èmi yóò sì wè wọn mọ̀: bẹ̀e ni wọn yóò jẹ èniyàn mi, èmi yóò sì jẹ Ọlórún wọn. Dafidi iranṣe mi yóò sì jẹ ọba lórí wọn; gbogbo wọn yóò sì ní olùṣọ̀-àgùntàn kan soṣo: wọn yóò sì máa rìn nínú àwọn idájọ̀ mi, wọn yóò sì pa àwọn ilàna mi mọ̀, wọn yóò sì se wọn. Wọn yóò sì máa gbé ní ilẹ̀ tí mo fi fún Jakọbu iranṣe mi, níbi tí àwọn baba yín ti gbé; wọn yóò sì máa gbé nibẹ̀, àní àwọn tikára wọn, àti àwọn ọmọ wọn, àti àwọn ọmọ àwọn ọmọ wọn tí tí láé: Dafidi iranṣe mi yóò sì jẹ ọmọ-aládé wọn tí tí láé. Pèlúpèlú, èmi yóò bá wọn dá májẹmú alááfíà; yóò jẹ májẹmú àinípèkun pèlú wọn: èmi yóò sì fi wọn kalẹ̀, èmi yóò sì mú wọn pọ̀ sí i, èmi yóò sì fi ibi mí mọ̀ mi sí àárín wọn tí tí láé. Àgọ̀ mi pèlú yóò wà pèlú wọn: bẹ̀e ni èmi yóò jẹ

Ọlórún wọ́n, wọ́n yóò sì jẹ́ ènìyàn mi. Àwọ́n orílẹ̀-èdè yóò sì mò pé èmi Olúwa ni mo ní sọ
Ísrẹ̀lì di mímọ́, nígbà tí ibi mímọ́ mi bá wà ní àárín wọ́n tíí láé. Hesekieli 37:15–28.